

Environmentální etika

tři (čtyři) čeští environmentalisté

&

jejich kritici

Opakování

- V čem spatřuje Unabomber příčinu současného neutěšeného stavu moderní společnosti?
- Co je základní příčinou ekologické krize podle sociálních ekologů?
- Jsou technologie samy o sobě – podle názorů sociálních ekologů – negativní?

Environmetalismus v ČR

- Tři čeští environmentalisté pod lupou
- *Erazim Kohák*
- *Jan Keller*
- *Hana Librová*
- *(a Josef Šmajš)*

Environmetalismus v ČR

- Úvodní přiblížení současné situace
  - Jaké to bylo na konci 20. a počátku 21. století ve fyzice?
  - Velké množství faktů v rozporu s tehdejší představou fungování fyzikálního makrosvěta i mikrosvěta.
  - Tři reakce:
    - Budeme tato fakta ignorovat.
    - Musíme mírně upravit stávající podobu fyziky.
    - Je nutné hledat úplně jinou teorii, která bude vysvětlovat, to co umí newtonovská fyzika, ale vypořádá se s novými pozorováními.
  - Co dnes víme o fyzicích té doby z kolonky 1. a 2.? A co víme o Albertu Einsteinovi?

Environmetalismus v ČR

- Úvodní přiblížení současné situace
- Lidé, kteří se mají dnes potřebu vyjadřovat k českým environmentalistům jsou ve většině případů lidé, kteří chtějí, aby se udržela jejich představa světa, která ovšem začíná odporovat některým faktům a změnám vidění světa, které jsou z těchto faktů odvozovány.

Environmetalismus v ČR

- Ekonomické vědy
- Mezi předpoklady ekonomické vědy nalezneme například tvrzení, že:
  - A. Jediným podstatným zdrojem je lidská vynalézavost a zdroje nemohou dojít.
  - B. Lidská činnost nemůže ovlivňovat přírodu způsobem, který by znemožnil další vývoj civilizace.
  - C. Příroda a přírodní entity nemají hodnotu o sobě.
- Všechny tyto předpoklady jsou z různých důvodů nadále sporné.
- Ekonomové nebojují proti environmentalistům, protože by v nich viděli novou verzi komunismu, ale protože environmentalisté jim připomínají skutečnost, že ekonomie stojí před velkými změnami. Před volbou změň se, nebo upadni v zapomnění.

Environmetalismus v ČR

■ Politický liberalismus

- Snad v ještě horší situaci se nachází politický liberalismus.
- Předpokladem politického liberalismu v původní podobě je:
- **A.** Lidé mají práva jednak jakkoliv pokud to neomezuje přímo práva dalších lidí.
- **B.** Ekonomický rozvoj a další možnosti konání v tom nejširším slova smyslu jsou pozitivní, protože otvírají vějíř možností toho, co člověk může činit.
- **C.** Správné jsou takové politické systémy, které své občany neomezují.
- V současnosti se ukazují environmentální omezení takto definovaného politického liberalismu a politici liberálové stojí před tou samou volbou, před kterou stáli fyzikové. Změň se nebo upadneš v zapomnění.

Environmetalismus v ČR

- Z právě uvedených důvodů není obraz environmentalismu v ČR zrovna objektivní – environmentalisté jsou nahlíženi jako nepřátelé a s nepřáteli se bojuje (jak politici liberálové a neoklasičtí ekonomové činí).
- Proto je vhodné si nejzajímavější představitele českého environmentalismu představit. Učiňme tak.

Environmetalismus v ČR

- Tři styly environmentalismu ve světě i u nás:
- **A.** Odborně-specialistický styl, který klade důraz na expertní znalost dané problematiky, vědeckou úroveň argumentace a snaží se vyvarovat faktických chyb.
- **B.** Aktivistický styl, který klade důraz na přesvědčení čtenáře a jehož cílem je burcovat, nikoliv přesně a logicky argumentovat.
- **C.** Vizionářský styl, který nechce na prvním místě ani odborně poučit, ani přimět k akci, ale usiluje o změnu optiky vidění skutečnosti. Přináší nový pohled na svět.

Environmetalismus v ČR

- Hana Librová
- (Láska ke krajině, Pestří a zelení, Vlažní a váhaví)
- 1. Drží velmi vysoký standard odborně-vědecký. Prvoplánový aktivismus v jejích knihách neobjevíte snadno.
- 2. Přesto je ve velmi podstatném slova smyslu aktivistickým autorem. Při přečtení Pestrých a zelených ale i Vlažných a váhavých lze jasně vidět, na které straně stojí a jaké hodnoty vyznává. Je zaujatá, ale zaujatá téměř vždy na vysoké odborné úrovni. Nenalezneme u ní demagogii a už vůbec ne politickou demagogii. (Librovou bych v tomto smyslu vždy použil jako protiklad číře politickým aktivistům neoliberalní ekonomie.)
- 3. Je silně konzervativní (jak lidsky, tak svojí představou společenskou), v tomto smyslu stojí na straně proti-liberální a proti-socialistické.
- 4. Není vizionář – nestojí za nějakou svojí revoluční koncepcí vidění světa a nesnaží se ji prosadit.

Environmetalismus v ČR

- Jan Keller
- (Až na dno blahobytu, Abeceda prosperity, Naše cesta do prvohor, Sociologie a ekologie)
- Mimořádná odborná znalost (environmentalismus, sociologie). Jana Kellera neoliberální ekonomie současná česká společnost nemá!
- Tendence k aktivistickému přístupu a jisté formy dogmaticčnosti – v kombinaci právě s již zmiňovanou znalostí.
- Stejně jako Hana Librová není ani Jan Keller vizionářem. Podobá se – stylově – Arne Naessovi – spíše geniální rozbory děl jiných než vlastní systém pohledu na svět.

Environmetalismus v ČR

- Erazim Kohák
- (Zelená svatozář, Post-skriptum psové, Člověk, dobro a zlo)
- Sociálně a křesťansky orientovaný (ovšem nikoliv komunistická forma socialismu).
- Má odpor k revolučním řešením (stejně jako Librová) a jeho hlavním cílem je upozorňovat na limity současné společnosti (sociální i environmentální).
- Také není vizionář. Nevytvořil vlastní koncept environmentálního vidění světa, ale spíše kombinuje koncepty jiné. V tomto slova smyslu je nejméně tvůrčím autorem.
- Není – tak jako Librová – klasický konzervativec.